

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3

Розширення міжнародного співробітництва, інтернаціоналізації освітньо-наукової діяльності та використання інноваційного потенціалу європейського освітньо-наукового простору

Одним з важливих напрямів формування сучасної освітньої політики є інтернаціоналізація та модернізація вищої освіти. Основні завдання цієї діяльності УжНУ затверджено у Стратегії інтернаціоналізації, схваленій Вченою радою університету 30 травня 2019 року (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/20139>).

Міжнародна співпраця, зорієнтована на сучасні вимоги і стандарти світового освітнього і наукового простору, європейського зокрема (**European Research area (ERA)**), є надзвичайно важливим і пріоритетним напрямом роботи інноваційного університету, що керується тенденціями на сучасному ринку освітніх послуг, технологій і розробок.

Інтеграція в європейській освітній і науковий простір, створення умов для міжнародної академічної мобільності – основні завдання Ужгородського національного університету у сфері співпраці із закордонними ЗВО. Сусідство Закарпаття з країнами-членами Європейського Союзу, наявність стійких зв'язків з Вишеградським фондом та низки угод про співпрацю із закордонними ЗВО формують переваги УжНУ серед інших університетів України.

Важливе значення для подальшої інтеграції в європейський науковий простір має членство ДВНЗ “УжНУ” у міжнародних асоціаціях, кластерах, консорціумах: **Magna Charta Universitatum**, Дунайській конференції ректорів, Європейській асоціації університетів, Університетському кластері Східного партнерства, **CS-DC UNESCO UniTwin**.

28 червня 2022 року відбулось підписання угоди про співпрацю між УжНУ та Університетом Центрального Ланкаширу (Велика Британія) в рамках проєкту **Twinning “UK-Ukraine university twinning scheme”**

У жовтні 2022 року Ужгородський національний університет став одним із засновників Університетського кластеру Східного партнерства (EPUC), ініційованого Карловим університетом (Прага, Чеська Республіка). До Консорціуму увійшли 11 університетів країн-членів ЄС та асоційованих країн Східного партнерства.

Ужгородський національний університет у 2022 році суттєво покращив свої позиції в **University Impact Rankings** увійшов у тисячу кращих університетів світу: **займає 801–1000 позицію та має 50.9 бала**.

За окремими цілями сталого розвитку УжНУ взагалі увійшов у перелік 20-40% кращих університетів світу. Серед українських університетів **за рейтингом**

QS World University Rankings: ЕЕСА УжНУ займає 14 місце. Також слід зазначити, що серед закладів вищої освіти України Ужгородський національний університет посів високу 4-ту позицію за кількістю іноземних студентів.

У 2022 році до ранжування комплексного та популярного світового рейтингу **U-Multirank** було включено 91 український заклад вищої освіти, що надало вітчизняним вишам можливість порівняти свої показники з іноземними університетами. Ужгородський національний університет посів 18 місце серед 91 українського закладу вищої освіти у загальній таблиці рейтингу.

Попри обмеження, пов'язані із запровадженням воєнного стану, у 2022 році ДВНЗ “УжНУ” продовжував розвивати можливості участі у європейській програмі підтримки академічної мобільності **Erasmus+**.

Вже систематичним стало семестрове навчання студентів та навчання за програмами подвійних дипломів. Продовжилась активна співпраця в рамках попередньо укладених договорів з Поморською академією в Слупську (Польща), Кошицьким університетом імені Павла Йозефа Шафарика (Словаччина), Вищою школою економіки та менеджменту публічного управління у Братиславі (Словаччина), Економічним університетом у Братиславі (Словаччина) та розпочалася нова співпраця з двома зарубіжними партнерами.

З метою об'єднання зусиль випускників усіх поколінь для розвитку університету, підвищення його престижу як провідного навчального закладу світового рівня в УжНУ створена та плідно працює Міжнародна асоціація випускників. Діяльність Асоціації створює діалектичну синергію з прискорення соціальної імплементації євроінтеграційного поступу університету. Важливу роль в цьому відіграють відокремлені підрозділи цієї громадської організації, які діють в Ізраїлі, США, Японії, а також сусідніх країнах ЄС – Угорщині, Словаччині, Польщі, Румунії. Зазначені відокремлені підрозділи Асоціації очолюють колишні випускники УжНУ, які є знаними науковцями далеко за межами України.

Важливою складовою реалізації принципів інтернаціоналізації вищої школи є **навчання іноземних студентів**. Протягом останніх років в Ужгородському національному університеті навчається до 2000 іноземців, зокрема це студенти з Азії. Навчання проводяться українською та англійською мовами.

Враховуючи кризу у системі вищої освіти, в контексті викликів національній безпеці держави як наслідку вторгнення та війни Росії проти України, значних міграційно-демографічних процесів гостро постала необхідність модернізації вищої освіти.

У Стратегічному плані розвитку УжНУ на 2023-2032 рр. слід передбачити запровадження **концептуальної моделі розширення інтернаціоналізації ос-**

вітньо-наукової діяльності на основі дієвої міжнародної співпраці із провідними університетами країн Європейського Союзу та світу.

Основними складовими концептуальної моделі УжНУ на довгострокову перспективу на шляху інтернаціоналізації доцільно визначити:

- впровадження механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання навчання на шляху інтеграції до європейського простору вищої освіти;
- узгодження Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя;
- співпраця з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання;
- впровадження на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок УжНУ, продаж патентів та ліцензій; залучення коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання наукових, освітніх та інших програм;
- забезпечення заходів щодо розвитку та зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти і науки відповідно до двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів;
- досягнення міжнародних стандартів якості в галузі дослідницьких і навчальних програм та забезпечення мобільності студентів, залучення професорсько-викладацького колективу до міжнародного науково-освітнього процесу;
- впровадження та реалізація програм спільних дипломів як ефективного засобу підвищення конкурентоздатності УжНУ на ринку освітніх послуг;
- розвиток міжнародної діяльності як засобу підвищення якості освітньої діяльності університету, посилення її виховної ролі;
- участь у формулюванні цілей, завдань та принципів входження університету в міжнародні освітні та наукові мережі та підвищення міжнародного авторитету УжНУ.

Інноваційний розвиток УжНУ у сфері міжнародного співробітництва передбачає:

- ефективно використання сприятливих умов для міжнародного співробітництва завдяки використанню географічного розташування Закарпаття, яке з'єднує Україну з Європейським Союзом;

- забезпечення дієвої співпраці із закордонними університетами-партнерами на основі двосторонніх угод, розширення напрямів з метою активного залучення викладачів, науковців, докторантів та аспірантів університету до виконання спільних міжнародних наукових проєктів із ЗВО країн Євросоюзу;
- надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти іноземним громадянам в УжНУ;
- ефективність впровадження інтенсивних технологій вивчення іноземних мов для студентів та викладачів;
- використання потенційних можливостей Міжнародного консорціуму університетів для участі у виконанні міжнародних проєктів і програм у співпраці з іноземними університетами-партнерами, включаючи створення спільних науково-освітніх структурних підрозділів;
- реалізацію програм подвійних дипломів;
- активне використання зв'язків із випускниками та співробітниками УжНУ, які працюють у закордонних університетах, для спільної наукової діяльності та участі в міжнародних проєктах;
- участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками;
- спільна видавнича діяльність та розроблення навчально-методичних комплексів нового покоління в контексті вимог Закону України «Про вищу освіту»;
- відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників для педагогічної, науково-педагогічної та наукової роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів між УжНУ та іноземними партнерами;
- забезпечення можливості самостійного вивчення іноземних мов, запровадження мовних стажувань для викладачів та співробітників університету;
- участь у спільній роботі з упровадження в УжНУ програм міжнародної аспірантури із подвійним керівництвом, створення сумісно із закордонними університетами-партнерами спецрад із захисту дисертацій за окремими спеціальностями;
- постійне збільшення міжнародних грантів різноманітної спрямованості (наукових, E-learning, соціально-гуманітарних, навчально-організаційних тощо), у тому числі індивідуальних, через угоди із закордонними університетами, програм сприяння мобільності викладачів, науковців, організацію стажування у ЗВО-партнерах, передусім високорейтингових.

Активізація процесу інтеграції до європейського освітнього і наукового простору можлива через:

- ✓ удосконалення змісту та підвищення якості освітніх програм шляхом вивчення та запровадження передових педагогічних і освітніх технологій, авторських курсів, майстер-класів у викладанні всіх дисциплін навчального плану;
- ✓ розвиток спільних аспірантських програм PhD із зарубіжними навчальними закладами-партнерами та підготовка іноземних студентів в УжНУ;
- ✓ фінансове та організаційне забезпечення щорічного стажування науково-педагогічних і наукових працівників, докторантів, аспірантів та студентів у провідних закордонних навчально-наукових центрах;
- ✓ запрошення молодих і перспективних учених для читання лекцій з перспективних і проблемних напрямів науки;
- ✓ залучення до публікацій у друкованих виданнях університету іноземних авторів – провідних фахівців з високими показниками у міжнародних наукометричних базах даних;
- ✓ входження в систему міжнародного науково-інформаційного і комунікаційного простору для залучення до наукової роботи учених і дослідників з інших країн;
- ✓ забезпечення впровадження досягнень закордонних наукових шкіл та передового наукового досвіду міжнародних партнерів університету в навчальний процес з використанням потенціалу та можливостей Міжнародного консорціуму університетів;
- ✓ створення міжнародних науково-дослідницьких колективів для виконання спільних досліджень з фундаментальних та прикладних проблем, підготовка і видання спільних монографій та підручників.

Подальше впровадження інноваційної концептуальної моделі інтернаціоналізації освітньо-наукової діяльності та розвитку міжнародного співробітництва УжНУ на 2023-2032 рр. можливе через:

- забезпечення ефективності виконання договорів із зарубіжними вищими навчальними закладами, науковими інститутами;
- розвиток взаємодії з міжнародними мережами, організаціями та фондами, міжнародними стипендійними програмами;
- впровадження активної роботи у стратегічних міжнародних альянсах, консорціумах, долучення до нових міжнародних освітніх та дослідницьких мереж;
- зміцнення авторитету у сфері наукових досліджень через збільшення кількості публікацій викладачів і співробітників університету в рейтингових зарубіжних виданнях;

- розроблення заходів щодо просування освітніх послуг за кордон, активізацію роботи з розширення кількості міжнародних симпозіумів, конференцій, семінарів, що проводяться ДВНЗ «УжНУ» за кордоном, участь у міжнародних виставках та ярмарках освітніх послуг;
- здійснення постійного моніторингу нормативних вимог міжнародних та національних рейтингів, з метою формування нових тактичних цілей інтернаціоналізації через нові суспільні виклики;
- систематичне ініціювання та підтримка академічної мобільності студентів (аспірантів) через поширення інформації, організацію індивідуальних графіків навчання, визнання засвоєних кредитів, вдосконалення механізмів підготовки спільних освітніх програм “два дипломи”, міжнародних програм, програм іноземними мовами;
- запровадження в університеті інформаційної, організаційної, навчальної та технічної підтримки студентів, аспірантів та молодих вчених, які прагнуть впроваджувати у виробництво інноваційні ідеї з ефективним застосуванням сучасних ІТ-технологій, що сприятиме у розвитку економічного мислення, комунікативних і лідерських якостей, навичок менеджменту, бізнесової діяльності;
- застосування системи мотивації співробітників до подачі проєктних заявок та участі в міжнародних проєктах і програмах. Визначення переліку пріоритетних наукових напрямів, за якими буде здійснюватися подача проєктних заявок. Забезпечення ефективного використання коштів, виграних у міжнародних грантових фондах;
- стимулювання до участі структурних підрозділів у процесі інтернаціоналізації, мотивування підрозділів, співробітників до участі в міжнародній діяльності: подачі заявок, встановленні партнерських відносин, участь в академічній мобільності, проведенні рейтингування викладачів за міжнародною активністю;
- розширення та вдосконалення роботи із забезпечення англійськомовних освітніх програм, навчальних курсів та навчально-методичних комплексів для студентів (аспірантів), що навчатимуться в ДВНЗ «УжНУ» за програмою Erasmus+;
- постійне проведення мовної перепідготовки викладачів та адміністративного персоналу, застосування системи мотивації науково-педагогічних працівників і співробітників, які володіють іноземними мовами;
- застосування розробленої системи оцінки рівня знань іноземної мови у студентів, науково-педагогічних працівників, що спрямовуються на стажування;

- продовження роботи з тестування на знання української мови та іноземних мов (англійської, німецької, французької, іспанської, румунської, польської, угорської, чеської, словацької);
- залучення іноземних фахівців до проведення академічних занять і науково-дослідної роботи, проходження курсів підвищення кваліфікації у ДВНЗ «УжНУ»;
- удосконалення інфраструктурних умов ДВНЗ «УжНУ» для прийому іноземних студентів та викладачів (у тому числі за обміном);
- забезпечення високої якості програм освіти для іноземних студентів, в тому числі програми “Українська мова як іноземна”;
- підвищення ефективності роботи підрозділів, які є відповідальними за координацію та контроль дій з інтернаціоналізації, збір і аналіз звітів та матеріалів від працівників, інших підрозділів та зовнішніх партнерів;
- **щорічне оцінювання показників грантової та публічної діяльності науково-педагогічних працівників**, їх участь у міжнародних конференціях та глобальних дослідницьких мережах;
- опублікування разом з іноземними партнерами монографій, статей, інших наукових видань, у т.ч. тих, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science, Scopus.

Індикатори успішності впровадження інновацій у сфері міжнародного співробітництва УжНУ:

- раціональне використання регіональної специфіки Закарпаття та переваг його географічного розташування;
- місце університету в міжнародних рейтингах та індекс Гірша в наукометричних базах;
- кількість публікацій науково-педагогічних працівників університету в міжнародних наукометричних базах;
- кількість міжнародних партнерів, з якими було налагоджено співробітництво, та стан виконання договорів про співпрацю;
- кількість іноземних громадян, що здобувають вищу освіту в університеті;
- кількість здобувачів вищої освіти, що брали участь в міжнародних програмах академічної мобільності;
- кількість викладачів, що брали участь в міжнародних програмах академічної мобільності, у т.ч. запроваджених в УжНУ, із провідних країн-членів ЄС;
- кількість проведених міжнародних конференцій, круглих столів, семінарів, майстер-класів та інших освітньо-наукових заходів.